

Jak může fotografie fungovat jako deník v roce 2019

Kryštof Sýkora

V létě roku 2013 jsem byl na návštěvě rodinných známých, kteří se právě vrátili z dovolené v Indii. Přátelé nás pohostili dobrým občerstvením a začali vyprávět o svých zážitcích. Tento manželský pár se na dovolenou vydal s digitálním fotoaparátem a svoji dobrodružnou cestu důkladně (se zvýšeným důrazem na slovo důkladně) zdokumentovali.

Jejich příběhy a fotografie byly fantastické. Bylo to jako být na prezentaci režiséra cestovatelského televizního pořadu z televize BBC o jeho novém konceptu na vánoční speciál. Celá věc však měla jeden zásadní háček. Příběhy byly ve značném nepoměru s fotografiemi. Zajímavá příhoda byla doplněna deseti fotkami při povídání a pak dalšími padesáti na koukání, které byly sice ze stejného místa a k věci, ale poněkud přesahovali vyprávěný obsah. Z fantasticky zajímavých zážitků se svižně stala otravná prezentace nějakých 400+ fotografií.

O tři roky později jsem se začal pravidelně vídat se starým kamarádem z dětství, který předchází čtyři roky studoval v zahraničí. Měl hodně historek. Pokaždé když chtěl svoje příběhy doplnit fotografií, otevřel telefon a probíral se doslova tisícem fotografií. Něco mi na tom nesedělo. Bylo to jako kdyby si v debatě někdo každých pět minut odběhl pro etymologický slovník.

Tohle se mi stává čím dál tím častěji. Každý u sebe permanentně nosí nějakou verzi fotoaparátu. A vzhledem k tomu, že mají dnešní digitální kamery prakticky nevyčerpatelnou pásku, málokdo už přemýšlí nad tím, jestli by něco vůbec fotit musel. Nemluvě o tom, jestli by si tu či onu fotku měl zanechávat.

Na bázi osobních fotoalb máme zkrátka příliš mnoho fotek. A je celkem jedno, jak dobré jsou, pokud jich je moc tak celý koncept začne zevšedňovat. Nechci se pouštět do debaty o tom, že pokud fotíme a natáčíme všechno, co děláme, tak si vlastně nic pořádně neprožijeme (na čemž tedy rozhodně něco je). Zajímá mě to, čeho můžeme dosáhnout, pokud si fotek pořídíme a hlavně ponecháme o dost méně.

Fotky ze svých zážitků mám rád a s oblibou je pořizuji, ale nechci jich procházet stovky pokaždé, když chci zavzpomínat na to, co jsem dělal před pěti lety. Proto jsem, po návštěvě mých známých a oné masivní fotografické expozici, dostal nápad vytvořit kvótu pro počet fotek pořízených za určité období. Po krátké úvaze jsem dospěl na padesát fotek za rok. Toto číslo jsem vyčaroval tak, že jsem se podíval na svoje fotky v telefonu za poslední rok a mazal dokud mi to nebilo moc líto.

Rozhodování o tom jaké fotografie si nechat a jaké zahodit jsem vždy zakládal na stejné myšlence. Fotky na telefon pořizuji proto, abych dokumentoval svoje zážitky. Je to taková substituce deníčku. Zbavoval jsem se těch, které zachycovali stejné věci. Na to abych si pamatoval, jak jsme jeli na den mých dvacátých třetích narozenin do Kutné Hory, mi stačí fotka mě a mé mamky před Chrámem svatě Barbory. Fotky z kostnice nepotřebuju – vím, že tam je.

K mému milému překvapení jsem si tenhle přístup úspěšně udržel. Rok co rok jsem si uchoval právě padesát fotografií ve svém digitálním albu. Po pár letech tento přístup začal přinášet ovoce.

V prvé řadě se na svoje fotky rád sem tam kouknu. Odkazují na všelijaké zážitky, na které bych jinak asi zapomnul. Podívám se na šest let starou fotku a rázem se rozvzpomenu, že jsme vlastně ten víkend vyrazili do Krakova, griloval, nebo udělal tu urputnou zkoušku. Připomenou mi, kdy byli přátelé studující v zahraničí na návštěvě, se kterými lidmi jsem daný rok trávil nejvíc času, a jak jsem obecně trávil volný čas.

Nikdy jsem neměl zásadně dobrý fotoaparát v telefonu, ale vzhledem k tomu, že účel fotek je spíš reportážní než umělecký, nijak zásadně mi to nevádí. Vlastně si často uchovám nepovedenou fotografii namísto povedené, protože mi připomene zajímavější událost.

Na můj dlouhodobý fotografický projekt jsem dostal příznivé ohlasy od svých blízkých. O této činnosti moc často nemluví, ale pokud svoji sbírku ukážu kamarádům, tak jsou naprosto nadšení. Moji vrstevníci nic podobného nedělají a všem dělá velikou radost, když si prolétnou společně strávená léta v několika málo fotkách. 6 let za 30 minut a ke každé fotce se váže samostatný příběh.

Ve své sbírce budu i nadále pokračovat a tento přístup mohu doporučit i ostatním. Kolega v práci se z každého víkendového výletu vrátí s alespoň padesáti fotkami. Ukáže mi jich deset, a jak sám přiznal, o dva roky později se na ně už nepodívá.

Tím, že jsem si stanovil maximum fotek za rok, jsem také začal víc přemýšlet o tom, co vlastně fotím. Výsledkem je, že kompulzivně nefotím všechno, co se šustne a zase když už, tak pořizuji fotografie takové, aby vypovídaly o tom co se děje a byly mi tuto informaci schopny předat i po mnoho letech.